

KITAJSKA

(NADALJEVANJE)

da so bile združive zasebnih delavnic, trgovin ali industrijskih podjetij včasih brezsmotrne in da v kmetijskih zaprtih niso posvečali dovolj pozornosti postranskim zanimanjem združnikov.

Zato so sklenili, da bodo sistem trgovine premenili tako, da bodo omogočili tovarnam, da same kupujejo in prodajajo surovine in blago.

Kot kontrolirano izključno trgovino bodo s tem namenom hranili le promet z izdelki, ki vplivajo na nacionalno blaginjo, kakor so na primer bombažno predvilo, premog, sladkor itd. Pri vseh potrošniških predmetih, ki jih je na razpolago več vrst, naj bi postopno odpravljali izključno trgovino (trgovino izključno državne trgovske mreže) in uvajali prost promet. Trgovinam bo omogočeno, da bodo kupovale blago od vsake trgovske tvrdke ali tovarne. Računajo, da bo tak sistem trgovine vzpodbujal tovarne, da bodo bolj skrbela za izboljšanje svoje proizvodnje.

Razen prostega prometa so sklenili omogočiti tudi bolj samostojno in bolj svobodno poslovanje gospodarskih podjetij in preprečevati neupravičeno združevanje ter enotne uprave vrste malih gospodarskih podjetij, da bi se tako povečala proizvodnost majhnih tovarn pri zadovoljivi potrebi trga.

Glede cen bo nova politika prostega trga omogočala bolj svobodno formiranje cen višjega nivoja za blago boljše kakovosti ali novega asortimaja. Pravtako se bodo prosto formirale cene nekaterih izdelkov, ki preidejo sedaj v režim prostega prometa in ki so bili doslej kontrolirani.

Planski nakup in prodaja države bosta ostala še naprej glede osnovnih predmetov, kakoršen je žito. Skupna vrednost blaga, ki bo v trgovini na drobno prešla v režim prostega prometa doseže 12 milijard juanov, kar pomeni nekaj več kakor četrtino vsega prometa na drobno.

Glede proizvodnje so na kongresu sklenili, da naj se največji del industrije in kmetijske proizvodnje še naprej razvija po planu, del te proizvodnje pa naj se proizvaja prosto v okvirih določenih s planom in po zahtevah trga.

SVETOVNA PROIZVODNJA PREGOJA

	V milijonih ton			Odstotek svetovne proizvodnje		
	1929	1937	1950	1929	1937	1950
Severna Amerika	566,0	463,1	518,9	40,0	33,0	32,3
Evropa	680,5	635,5	650,6	48,2	46,5	40,5
Oceanija	12,9	14,8	20,8	1,0	1,1	1,3
ZSSR	42,3	133,0	260,0	3,0	9,5	16,2
Afrika	14,5	17,1	30,0	1,1	1,2	21,9
Latinska Amerika	3,3	4,4	6,3	0,2	0,3	0,4
Azija	92,2	118,1	118,0	6,5	8,4	7,4
Svet skupno	1.411,6	1.404,0	1.404,6			
Razvite države	1.297,4	1.266,6	1.447,8	91,9	90,2	90,2
Nerazvite države	114,2	137,4	156,8	8,1	9,8	9,8

Svetovna proizvodnja trdih goriv zaznamuje v zadnjih 20 letih manjši porast. V razdobju od 1929 do 1950 znaša ta porast 0,6% na leto. Opaža se, da je bila proizvodnja občutno zmanjšana v najpomembnejših proizvodnih področjih, v Severni Ameriki in Evropi, in da je bil dosežen ustvarjeni porast v skupni svetovni proizvodnji premoga zaradi povečanja proizvodnje v drugih področjih, predvsem v ZSSR.

SVETOVNA PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

	(milijard kwh)		
	1929	1937	1950
Severna Amerika	110,7	147,5	380,2
Evropa	167,8	164,0	287,0
Oceanija	3,2	5,6	13,2
ZSSR	6,3	35,6	96,0
Afrika	3,0	6,6	14,7
Latinska Amerika	5,7	9,9	21,9
Azija	19,2	41,9	65,4
Svet skupaj	255,9	411,4	872,4
Razvite države	214,8	336,8	740,9
Nerazvite države	41,1	74,6	131,5

Naglica porasta svetovne proizvodnje električne energije je bila zelo velika in je v razdobju od leta 1929 do leta 1950 znašala 6% na leto. Značilno je, da se še vedno hitreje razvija proizvodnja elektroenergije na bazi toplotnih virov kakor na bazi izkoriščanja vodne energije. Regionalno je bil porast proizvodnje električne energije v tem razdobju povsod zelo pomemben, razen v Evropi, kjer se je proizvodnja povečala samo za 167%.

REGIONALNA UDELEŽBA V SVETOVNI POTROŠNJI ENERGIJE

	(V ODSOTKIH)		
	1929	1937	1950
Severna Amerika	46,2	40,6	44,6
Evropa	37,6	35,2	29,4
Oceanija	0,8	1,0	1,2
ZSSR	3,9	9,4	12,9
Afrika	0,9	1,1	1,4
Latinska Amerika	1,4	1,7	2,4
Azija	6,0	7,3	6,3
Razvite države ¹	86,1	84,3	85,3
Nerazvite države	10,7	12,0	11,9

¹ Severna Amerika, Zahodna Evropa, ZSSR

GOSPODARSTVO V SVETU

SVETOVNA POTROŠNJA ENERGIJE NA PREBIVALCA

	(TONE EKVALENTNEGA PREGOJA)		
	1929	1937	1950
Severna Amerika	6,48	5,81	7,42
Evropa	1,90	1,84	1,99
Oceanija	1,75	1,11	2,86
ZSSR	0,42	1,07	1,78
Afrika	0,12	0,15	0,20
Latinska Amerika	0,23	0,27	0,41
Azija	0,11	0,14	0,14
Svet	0,91	0,95	1,12
Razvite države ¹	2,87	2,85	3,66
Nerazvite države	0,14	0,17	0,19

¹ Severna Amerika, Zahodna Evropa, ZSSR

Tabela o potrebnji energije na prebivalca zelo zgovorno kaže razlike v preskrbi dela v posameznih svetovnih področjih. Največji porast je bil dosežen v razdobju 1929-1950 v ZSSR in znaša 1,36 tone ekvivalentnega premoga na prebivalca. Kljub temu pa dosežena raven potrošnje energije v ZSSR še vedno zelo zaostaja za Severno Ameriko, občutno za Oceanijo, ki je prav tako dosegla pomembno povečanje, in neznatno za Evropo, ki je kakor vsa druga področja, izvzemši Severno Ameriko, pod povprečjem razvitih držav. Tabela nadalje kaže povečani razkorak v razvoju razvitih in nerazvitih držav, oziroma povečanje razlike med njihovimi gospodarskimi potenciali. Razvite države se povečale potrošnje energije za 790 kg ekvivalentnega premoga na prebivalca, nerazvite države pa šele za 50 kg.

Nerazvitost posameznih področij se jasno odraža v podatkih o potrošnji energije na prebivalca, kakor tudi v podatkih o odstotku udeležbe posameznih področij v skupni svetovni potrošnji energije. Ta druga tabela kaže, da se je v računskem razdobju položaj nerazvitih držav v potrošnji energije izboljšal, čeprav neznatno, da pa se je delež Evrope občutno zmanjšal.

REGIONALNA UDELEŽBA PRI SVETOVNI PROIZVODNJI NAFTE

	(V ODSOTKIH)		
	1929	1937	1950
Severna Amerika	68,3	62,8	53,3
Evropa	2,8	3,1	1,9
Oceanija	—	—	—
ZSSR	—	—	—
Afrika	6,4	5,9	7,0
Latinska Amerika	0,1	0,1	0,4
Azija	16,1	15,3	19,2
Razvite države ¹	6,3	8,8	18,2
Nerazvite države	74,9	73,1	61,1
	25,1	26,9	35,9

¹ Severna Amerika, Zahodna Evropa, ZSSR

Spremembe, ki so nastale na področju zemljepisne razdelitve največjih nahajališč nafte, so predvsem vidne v pokazatelju razdelitve proizvodnje te surovine med razvite in nerazvite države. Čeprav daje področje razvitih držav še vedno skoraj dve tretjini svetovne proizvodnje nafte, je vendar skok, ki so ga nerazvite države napravile od leta 1929 do leta 1950, pomemben in znaša skoraj 14 točk. To spremembo je povzročil nagli porast proizvodnje nafte v državah Srednjega vzhoda, zaradi katerega se je predvsem povečala proizvodnja nafte v tem razdobju tudi absolutno.

Prvi petletni plan in njegova izpolnitev

Razdobje gospodarske obnove je na Kitajskem trajalo do leta 1952. Do tega časa so ustvarili temeljne pogoje za prehod na intenzivnejšo gospodarsko graditev z dolgoročnimi plani.

Prvi petletni plan, ki je obsegal razdobje od leta 1953 do 1957, je doletel močno koncentracijo v graditvi bazičnih vej gospodarstva (energetike, metalurgije in strojne industrije, prometa itd.).

Med prvim petletnim planom naj bi se proizvodnja jekla povečala od 1,35 milijona ton v letu 1952 na približno 4,12 milijona ton v letu 1957, proizvodnja valjanega jekla pa od 0,74 milijona ton na 1,85 milijona

ton. V istem razdobju naj bi se povečala proizvodnja premoga od 63,5 milijona ton na 113 milijonov ton, proizvodnja električne energije pa s 7,3 milijarde kilovatnih ur na 17,9 milijarde kilovatnih ur. Povečanje proizvodnje strojnih orodij naj bi znašalo okrog 250 odstotkov.

Posebno mesto so imeli v planu naponi za povečanje proizvodnje žita in bombaža. Čeprav je že v razdobju obnove proizvodnja bombaža dosegla rekordno številko, naj bi se povečala za nadaljnjih 350.000 ton in tako v letu 1957 dosegla raven 1.635.000 ton. Planirano povečanje proizvodnje žita je znašalo okrog 30.000.000 ton, pro-

izvodnje sladkorja pa okrog 5 milijonov ton.

Po poročilih o dosežanjih uspehih pri izpolnjevanju naloga, ki so bile postavljene s prvim petletnim planom, so že v mnogih vejah približujejo k uspešni izpolnitvi. Na Kitajskem gojijo upanje, da bo prvi petletni plan končan precej pred rokom. Že v letu 1955 so dvignili skupno proizvodnjo surovega železa na 3,6 milijona ton, surovega jekla na 2,85 milijona ton, valjanega jekla pa na okrog 2 milijona ton. Na neki konferenci rudarjev so ugotovili, da le povečanje premoga, kakor je bilo določeno nezadostno. Rudarji so se hkrati zavedali, da bodo proizvodnjo

premoga dvignili z nivoja 93 milijonov ton, kolikor so ga nakopali v letu 1955, na okrog 130 milijonov ton v letu 1957. Pravtako računajo s prekoračenjem planskih nalog v proizvodnji električne energije, ki naj bi v letu 1957 dosegla raven 18 milijard kilovatnih ur. Zelo pomembno je tudi povečanje proizvodnje tekstilne industrije. V letu 1957 hočejo izročiti v obratovanje večje število tekstilnih tovarn, med njimi tudi tovarno umetnih vlaken. Zaostajanje kmetijstva v prvih dveh letih izpolnjevanja plana je posebno ublažila ugodna žetev v letu 1955. Tega leta

je žetev presegla vsa pričakovanja.

Praksa organiziranja množičnih akcij, je dosegla na Kitajskem doslej še ne ugotovljene obsege. Številna namakalna dela in zgraditev prometnih zvez po vsej državi, ki jih gradijo z množično udeležbo kmetov in mladinskih delovnih brigad, so velikega ekonomskega pomena. Opravljena namakalna dela so v začetku leta 1956 omogočala namakanje okrog 32,6 milijona ha zemlje, kar predstavlja okrog eno četrtno vseh obdelovalnih površin.

S. B.

Zaradi tehničnih težav je izšla današnja številka »Naše skupnosti« z majhno zamudo. — Prosimo bralce, da nam zamudo uvidevno oprostite!